

Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirlik, Psikolojik İyi Oluş ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Serdar ALKIN¹

Yücel ÖKSÜZ²

Öz

Araştırmada üniversite öğrencilerinin algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubunda ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim gören 277 üniversite öğrencisi yer almıştır. Araştırmada toplanan veriler Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirlik Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği aracılığıyla elde edilmiştir. Veriler üzerinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizleri yürütülmüştür. Sonuçlara göre algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik ile psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu ortaya koyulmuştur. Ayrıca algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunun anlamlı birer yordayıcısı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu, üniversite öğrencileri

Investigation of the Relationship Between Perceived Future Employability, Psychological Well-Being and Life Satisfaction in University Students

Abstract

The research examines the relationship between perceived future employability, psychological well-being and life satisfaction of university students. Relational screening model was used in the research. There were 277 university students studying at associate and undergraduate level in the research group. The data in the study was obtained through the Perceived Future Employability Scale, Psychological Well-Being Scale and Life Satisfaction Scale. Pearson Moments Product Correlation analysis and simple linear regression analysis were carried out on the data. According to the results, it has been revealed that there is a positive relationship between perceived future employability and psychological well-being and life satisfaction. In addition, perceived future employability has been a significant predictor of psychological well-being and life satisfaction.

Key Words: Perceived future employability, psychological well being, life satisfaction, university students

¹ Sorumlu Yazar : Serdar Alkin, Uzman Psikolojik Danışman, Tokat Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Türkiye, pd.serdaralkin@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8934-3007

² Yücel Öksüz, Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Türkiye, yoksuz@omu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9310-7506

Giriş

Çağımızda ekonomi ve teknoloji gittikçe artan bir oranda değişmektedir (Westphal, 2002). Çalkantılı seyreden dünya ekonomik sisteminde istihdam edilebilirlik kavramı genel yapıyla daha alakalı hale gelmiştir (Rothwell, Herbert ve Rothwell, 2008). Çalışan-işveren ilişkisinde yaşanan değişimler istihdam edilebilirlik kavramının akademik araştırmalarda da önem kazanmasını sağlamıştır. İstihdam edilebilirlik Fugate, Kinicki ve Ashford (2004) tarafından, çalışanların kariyer fırsatlarını tanımlamasını ve gerçekleştirmesini sağlayan, işe özgü aktif uyum biçimi olarak kavramsallaştırılmıştır. İstihdam edilebilirlik bireyin yeni bir iş elde etmeye yönelik olasılıklarını kendi bakış açısından görmesidir ve bireyin işgücü piyasasındaki fırsatlarını nasıl algıladığını yansıtmaktadır. İstihdam edilebilirlik algısı yüksek olan bir birey, yeni bir istihdam elde etmenin kolay olduğunu düşünmektedir (Berntson ve Marklund, 2007). İstihdam edilebilirlik, hem çalışılan kurumda hem de çalışma olasılığı bulunan kuruluşlar arasındaki hareketi kolaylaştırmaktadır. İstihdam edilebilirlik işe girmeyi garanti etmese de, bir işi elde etme olasılığını artırmaktadır. Beceri ve tutumlar gibi bireysel faktörler ile yerel işgücü piyasası gibi bağlamsal faktörlerin, istihdam edilebilirliğin önemli belirleyicileri olabileceği öne sürülmüştür (Berntson, Sverke ve Marklund, 2006; Forrier ve Sels, 2003).

İstihdam edilebilirliği arttırmak için işverenlerin çalışanlarına eğitim ve gelişim fırsatları sunmaları gerekmektedir (Forrier ve Sels, 2003). Bunun yanında son yıllarda kariyer geliştirme sorumluluğunun işverenden bireye kaydığı görülmektedir (Nauta, van Vianen, Van der Heijden, van Dam ve Willemsen, 2009; Sullivan ve Baruch, 2009). Artık çalışanların mevcut işlerinde iyi performans sağlamak için bilgi ve becerilerini güncellemeye yatırım yapmaları gerekmektedir (Van der Heijde ve Van der Heijden, 2006). Bunu yapabilen çalışanların istihdam edilebilirliklerine yönelik algıları yüksek kalmaya devam edecektir. Bu durum iş gücü piyasasına girmek üzere olan ve henüz mezun olmamış üniversite öğrencilerini de kapsamaktadır. Öğrencilerin istihdam edilebilir olmaları için ne tür bir iş aradıklarını bilmeleri ve bu işlerde aranan yeterlilikleri öğrenmeleri gerekmektedir (Hillage ve Pollard, 1998; Rothwell, Jewel ve Hardie, 2009).

Algılanan istihdam edilebilirlik, bireyin mevcut işini sürdürebilmesi veya yeni bir iş bulabilmesiyle ilgili olasılıklarını algılaması şeklinde tanımlanmaktadır (Berntson ve Marklund, 2007; Vanhercke, De Cuyper, Peeters ve De Witte, 2014). Algılanan istihdam edilebilirlik Hillage ve Pollard (1998) tarafından sürdürülebilir istihdam sayesinde işgücü piyasasında kendi kendine yeterli gelecek biçimde hareket ederek, potansiyelini gerçekleştirme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanında De Cuyper, Bernhard-Oettel, Berntson, De Witte ve Alarco (2008) ise algılanan istihdam edilebilirliği bireyin iç ve dış işgücü piyasasında var olan seçenekleri algılaması olarak ifade etmektedir.

Alanyazın incelendiğinde algılanan istihdam edilebilirlik kavramı ile psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu kavramları arasındaki ilişkilerin çeşitli çalışmalarda ele alındığı görülmüştür. Psikolojik iyi oluş bireyin, kendisini olumlu algılaması, sınırlarının farkında olarak kendinden memnun olması, diğer bireylerle güvenli ve samimi ilişkiler geliştirmesi, bireysel istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde çevresini şekillendirmesi, bağımsız hareket edebilmesi, yaşamına dair bir amaca ve anlama sahip olması, potansiyelinin farkında olarak bu potansiyeli geliştirmeye odaklanması şeklinde tanımlanmaktadır (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002). Psikolojik iyi oluş kavramı üç temel tanımlayıcı özelliğe sahiptir. Birincisi psikolojik iyi oluş fenomenolojik bir olaydır (Diener, 1994; Parducci, 1995). Başka bir ifadeyle, bireyler mutlu olduklarına inanıyorlarsa mutludurlar. İkinci olarak psikolojik iyi oluş birtakım duygusal durumları içermektedir. Özellikle psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek olan bireyler olumlu duyguları yaşamaya daha çok yatkındırlar (Argyle, 1987; Diener ve

Larsen, 1993; Larsen ve Diener, 1992; Warr, 1990). Son olarak psikolojik iyi oluş bireyin yaşamını bir bütün olarak etkilemektedir (Diener, 1994; Myers, 1992; Veenhoven, 1988).

Bireyin yalnızca psikolojik dünyasını değil iş hayatını da yakından ilgilendiren psikolojik iyi oluş ile algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlikle arasında anlamlı düzeyde pozitif ilişkiler olduğu görülmektedir (Kinnunen, Mäkikangas, Mauno, Siponen ve Nätti, 2011). Bir işe sahip olmayan bireylerle ilgili yapılan araştırmalarda da algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik ile psikolojik iyi oluş arasında ilişkilerin olduğu ortaya koyulmuştur (Mckee-Ryan, Kinicki, Song ve Wanberg, 2005; Vansteenkiste, Lens, De Witte ve Feather, 2005; Wanberg, 2012). Vanhercke ve diğerleri (2015) istihdam algısı yüksek olan bireylerin yaşamları üzerinde daha fazla kontrol gücüne sahip olduklarını ve bu durumun psikolojik iyi oluşlarına olumlu yönde katkı sağladığını ortaya koymuşlardır. Stengard, Bernhard-Oettel, Berntson, Leineweber ve Aronsson (2016) ise kendisini yapmakta olduğu işine hapsolmuş hisseden ve yeni iş bulmakta zorlanan yani istihdam edilebilirlik algısı düşük olanların psikolojik iyi oluş düzeylerinin de düşük olduğunu ortaya koymuştur.

Yaşam doyumu da psikolojik iyi oluş gibi algılanan istihdam edilebilirlikle ilişkisi araştırılan kavramlardan olmuştur. Genel bir ifadeyle yaşam doyumu, bireyin, yaşamının kalitesini öznel olarak belirlediği kıstaslara göre değerlendirmesidir (Shin ve Johnson, 1978). Yaşam doyumu kavramı, Haybron (2004) tarafından bireyin beklentileriyle elinde olanların karşılaştırılması ve neticesinde elde edilen durum veya sonuç şeklinde tanımlanmıştır. Yaşam doyumu, gençlerin hayatında merkezi bir role sahiptir. Gençlerin gelişiminde, yeteneklerini keşfetmesinde, stresle baş etmelerinde ve amaçlarına ulaşmalarında oldukça önemlidir (Park, 2004).

De Cuyper ve diğerleri (2008) algılanan istihdam edilebilirlik ile yaşam doyumu arasında ilişki olduğunu saptamıştır. De Cuyper, Van der Heijden ve Hans De Witte (2011) algılanan istihdam edilebilirlik ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Praskova, Creed ve Hood (2015) genç yetişkinlerle yürüttüğü araştırmasında algılanan istihdam edilebilirlik ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde ilişki olduğunu belirlemiştir. Özçelik-Bozkurt ve Özkoç (2019) ise algılanan istihdam edilebilirliğin öznel iyi olma halinin alt boyutlarından yaşam doyumunu ise pozitif yönde etkilediği bulgulanmıştır.

Türkiye’de ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrenci sayısı Yüksek Öğretim Kurumu’nun (YÖK) 2019-2020 yılı istatistiklerine göre 7.5 milyonun üzerindedir. Türkiye bu haliyle birçok ülkenin genel nüfusundan daha fazla sayıda üniversite öğrencisine sahiptir. Bununla birlikte, Türkiye’de üniversite mezunu gençlerin işsizlik oranı diğer yaş grubundaki işsizlik oranından fazladır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2020 yılı Ağustos ayı verilerine göre genç nüfusta işsizlik oranı %26.1 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle üniversite mezunu her dört kişiden birisi iş bulamamaktadır. Tüm bu durumlar dikkate alındığında, üniversite öğrencilerinin okudukları bölümleri seçerken; gelecekte iş bulma olanaklarını dikkate aldıkları, istihdam olanağı zayıf olan bölümlere yönelmek istemedikleri; ancak herhangi bir nedenle (açıkta kalma korkusu, tercih hatası, puanın diğer bölümlere yetmemesi, ailenin yanlış yönlendirmesi vb.) istihdam olanağı zayıf bölümlere yönelenlerin ise istihdam edilememe kaygısı yaşadıkları gözlemlenmektedir. Bu durumun üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumları üzerinde negatif etki oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu duruma yönelik yürütülen bir araştırmada Gündoğar, Gül, Uskun, Demirci ve Keçeci (2007) üniversitede okudukları bölümü açıkta kalmamak için tercih eden öğrencilerin, istediği mesleği yapabilmek için bölümünü tercih eden öğrencilere göre yaşam doyumu puanlarının daha düşük olduğunu bulgulanmıştır. Tüm bu bilgiler dikkate alındığında, üniversite öğrencilerinin, gelecekteki istihdam edilebilirliklerine yönelik algılarının psikolojik iyi oluşları ve yaşam doyumları üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda araştırmanın amacı üniversite öğrenimine devam eden öğrencilerin algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlikleri, psikolojik iyi oluşları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
2. Psikolojik iyi oluş algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik tarafından yordanmakta mıdır?
3. Yaşam doyumu algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik tarafından yordanmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Veri toplama sürecinde yer alan katılımcılar, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı bahar döneminde, Orta Karadeniz'de bulunan bir ilde öğrenim gören üniversite öğrencileri içerisinde seçkisiz biçimde ve gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Araştırma grubunun cinsiyete göre dağılımı 194 kız (%70.0) ve 83 erkek (%30) şeklindedir. Araştırma grubunun fakülte ve meslek yüksek okuluna göre dağılımı, 149 Eğitim Fakültesi (%53.8), 97 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (%35.0), 16 Fen Edebiyat Fakültesi (%5.80) ve 15 diğer (%5.40) şeklindedir. Araştırmanın verileri toplam 17 ayrı bölüm öğrencisinden elde edilmiştir. Araştırma grubunun yaş ortalaması 20.70 (SS = 1.38) olup, yaş aralığı 18-26 arasında değişmektedir. Ayrıca araştırma grubunda yer alanların algıladıkları aile gelirlerine göre dağılımı incelendiğinde ise 28 düşük (%10.1), 237 orta %85.6 ve 12 yüksek (%4.3) şeklinde olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, araştırmacılar tarafından şekillendirilmiş kişisel bilgi formu ile birlikte dört farklı ölçme aracı kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda katılımcılara cinsiyet, yaş, sınıf düzeyleri, fakülte/bölüm ve ailenin algılanan gelir durumuna ilişkin bilgileri sorulmuştur.

Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirlik Ölçeği

Ölçeğin altı faktör altında toplanan özgün formu, Gunawan, Creed ve Glendon (2019) tarafından yaş aralığı 17-30 arasında olan 324 genç yetişin üzerinde geliştirilmiştir. Altılı Likert tipinde 24 madde içermektedir. Alkın, Korkmaz ve Balcı-Çelik (2020) tarafından özgün ölçekteki yapı korunarak Türkçeye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .95 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı yeniden hesaplanmış ve .94 olarak bulunmuştur.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Ölçeğin tek faktör altında toplanan özgün formu, Diener ve diğerleri (2009) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir. Özgün form yedili Likert tipinde 8 madde içermektedir. Telef (2013) tarafından özgün ölçekteki yapı korunarak Türkçeye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .80 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı yeniden hesaplanmış ve .87 olarak bulunmuştur.

Yaşam Doyumu Ölçeği

Ölçeğin tek faktör altında toplanan özgün formu, Diener, Emmons, Laresen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiştir. Özgün form yedili Likert tipinde 5 maddeden oluşmaktadır. Köker (1991) tarafından özgün ölçekteki yapı korunarak Türkçeye uyarlanmıştır. Bu çalışma kapsamında Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .86 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Ölçekler, araştırmacının kendisi veya bilgilendirilmiş yetkin öğretim görevlisi/üyesi tarafından sınıf ortamında uygulanmıştır. Uygulama öncesinde katılımcılara çalışmanın amacı, önemi ve veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiştir. Ölçekler öğrencilere ortalama 50'şer kişilik gruplar şeklinde uygulanmıştır. Öğrencilerin ölçekleri doldurmaları yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programında ele alınmıştır. İlgili veriler ile betimsel istatistiklerin elde edilmesinin yanında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu analizi ve basit doğrusal regresyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan bağımsız değişkenler ile algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Bağımsız Değişkenler ile Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirlik Arasındaki Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

	N	\bar{x}	SS	1	2
1. Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik	277	110.2	16.77		
2. Psikolojik iyi oluş	277	42.07	8.48	.61**	
3. Yaşam doyumu	277	22.02	6.63	.45**	.59**

** $p < .01$

Tablo 1'de yer alan değişkenler arası ilişkiler incelendiğinde; algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik ile psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında olumlu yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında da olumlu yönde ve anlamlı ilişki mevcuttur. Bu bulgu, aynı zamanda inceleme modeline ilişkin regresyon analizlerine de istatistiksel bir dayanak sağlamaktadır.

Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik değişkeninin psikolojik iyi oluş üzerindeki yordama durumu basit doğrusal regresyon analizi ile sınanmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirliğin Psikolojik İyi Oluşu Yordama Durumu

Değişken	B	S. Hata	β	p
(Sabit)	8.10	2.70	-	.00
Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik	.31	.02	.61	.00

$p < .01$

Tablo 2 incelendiğinde algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiş ($R = .61$, $R^2 = .37$), algılanan gelecekteki istihdam edilebilirliğin psikolojik iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($F_{(1-275)} = 162.51$, $p < .01$). Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş üzerindeki değişimin %37'sini açıklamaktadır.

Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının ($B = .31$) anlamlılık testi de, algılanan gelecekteki istihdam edilebilirliğin anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermektedir ($p < .01$).

Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik değişkeninin yaşam doyumu üzerindeki yordama durumu basit doğrusal regresyon analizi ile sınanmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirliğin Yaşam Doyumunu Yordama Durumu

Değişken	B	S. Hata	β	p
(Sabit)	2.52	2.38	-	.29
Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik	.18	.02	.45	.00

$p < .01$

Tablo 3 incelendiğinde algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiş ($R = .45$, $R^2 = .2$), algılanan gelecekteki istihdam edilebilirliğin yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($F_{(1-275)} = 68.98$, $p < .01$). Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, yaşam doyumu üzerindeki değişimin %20'sini açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının ($B = .18$) anlamlılık testi de, algılanan gelecekteki istihdam edilebilirliğin anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermektedir ($p < .01$).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında olumlu ve anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Ayrıca psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında da olumlu yönde ve anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Yapılan basit doğrusal regresyon analizlerinde ise psikolojik iyi oluşun ve yaşam doyumunun algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik değişkeni tarafından yordandığı ortaya konmuştur. Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik değişkeninin psikolojik iyi oluşu yordama düzeyi yaşam doyumunu yordama düzeyinden daha yüksek seviyede gerçekleşmiştir.

Araştırmaya ilişkin sonuçlar alanyazınla uyumluluk göstermektedir. Algılanan istihdam edilebilirlik ile psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında ilişkilerin olduğunu ortaya koyan çalışmalarla benzer bulgular (De Cuyper ve diğerleri, 2008; Kinnunen, Mäkikangas, Mauno, Siponen ve Nätti, 2011; Mckee-Ryan, Kinicki, Song ve Wanberg, 2005; Praskova, Creed ve Hood, 2015; Vansteenkiste, Lens, De Witte ve Feather, 2005; Wanberg, 2012) ortaya koyulmuştur.

Bireylerin istihdam edilebilir olduklarına yönelik algıları yüksekse bu onlara farklı işverenlerle çalışma noktasında rahatlık sunmaktadır. Bu durum bireylere istihdam ilişkilerinde güç ve kontrol olanağı sunmaktadır. Bu kontrol algısı ise bireylerin psikolojik iyi oluşlarına katkı sağlamaktadır (Berntson ve Marklund, 2007; Fugate ve diğerleri, 2004; Marler, Barringer ve Milkovich, 2002). İstihdam edilebilirlik algısı yüksek bireylerin psikolojik iyi oluşa katkı sağlayan yüksek kaliteli işlerde çalışabilmesi daha olasıdır. Bu durum bireylere özerk çalışabilme, profesyonel gelişim ve sosyal destek gibi değerli iş kaynaklarını sunmaktadır (Xanthopoulou, Bakker, Demerouti ve Schaufeli, 2007). İstihdam edilebilirlik algısı yüksek olan birey ihtiyaçlarını karşılamayan veya kendisini tatmin etmeyen bir pozisyonu bırakma olasılığı yüksek olacaktır (Pfeffer, 1998). Bu itibarla, algılanan istihdam edilebilirlik, bireyin kötü durumla ilgili olan işine kilitlenmiş hissetmesini önleyecektir.

Sınırlılık ve Öneriler

Korona virüs salgını ve uygulama maliyetleri dolayısıyla verilerin tek bir ilden toplanmış olması araştırmanın sınırlı bir yanını oluşturmaktadır. Bu noktada, elde edilen sonuçların

genellenebilirliğinin artırılması amacıyla benzer araştırmaların aynı hedef kitle içerisinde farklı katılımcı gruplara uygulanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alkın, S., Korkmaz, O. ve Balcı-Çelik, S. (2020). Algılanan Gelecekteki İstihdam Edilebilirlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *İş ve İnsan Dergisi*, 7(1), 33-47. DOI: 10.18394/iid.593944
- Argyle, M. (1987). *The experience of happiness*. London: Methuen.
- Berntson, E., & Marklund, S. (2007). The relationship between perceived employability and subsequent health. *Work and Stress*, 21, 279–292. doi:10.1080/02678370701659215
- Berntson, E., Sverke, M., & Marklund, S. (2006). Predicting perceived employability human capital or labour market opportunities. *Economic and Industrial Democracy*, 27, 223-244.
- De Cuyper, N., Bernhard-Oettel, C., Berntson, E., De Witte, H., & Alarco, B. (2008). Employability And Employees' Well-Being: Mediation By Job Insecurity. *Applied Psychology: An International Review*, 57(3): 488– 509.
- De Cuyper, N., Van der Heijden, B. I. J. M., & De Witte, H. (2011) Associations between perceived employability, employee well-being, and its contribution to organizational success: a matter of psychological contracts?, *The International Journal of Human Resource Management*, 22: 07, 1486-1503, DOI: 10.1080/09585192.2011.561962
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, 31, 103-157.
- Diener, E., & Larsen, R. J. (1993). *The experience of emotional well-being*. In M. Lewis & J. M. Haviland (Eds.), *Handbook of emotions* (pp. 404-415). New York: Guilford Press.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985) The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Diener, E., Wirtz, D., Biswas-Diener, R., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., et al. (2009). New measures of wellbeing. *Social Indicators Research Series*, 39. Doi: 10.1007/978-90-481-2354-4 12
- Forrier, A., & Sels, L. (2003). The concept employability: a complex mosaic. *International Journal of Human Resources Development and Management*, 3, 102-124
- Fugate, M., Kinicki, A. J., & Ashforth, B. E. (2004). Employability: A psycho-social construct, its dimensions, and applications. *Journal of Vocational Behavior*, 65(1), 14–38. doi:10.1016/j.jvb.2003.10.005
- Gunawan, W., Creed, P. A., & Glendon, A. I. (2019). Development and initial validation of a Perceived Future Employability Scale for young adults. *Journal of Career Assessment*, 27(4), 610–627. <https://doi.org/10.1177/1069072718788645>
- Gündoğar D., Gül S.S., Uskun E., Demirci S. ve Keçeci D. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 10,14-27.
- Haybron D. M. (2004). Happiness and The Importance of Life Satisfaction, Delivered at the Department of Philosophy, University of Arizona.
- Hillage, J., & Pollard, E. (1998). *Employability: Developing a framework for policy analysis*. Department for Education and Employment, Research Report No. RR85, London: Institute for Employment Studies.
- Keyes, C. L., M., Shmotkin, D., & Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: the empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality & Social Psychology*, 82, (6), 1007-1023.
- Kinnunen, U., Mäkikangas, A., Mauno, S., Siponen, K., & Nätti, J. (2011). Perceived employability. Investigating outcomes among involuntary and voluntary temporary employees compared to permanent employees. *Career Development International*, 16(2), 140-160.
- Köker, S. (1991). *Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumunu düzeyinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Larsen, R. J., & Diener, E. (1992). Promises and problems with the circumplex model of emotion. *Review of Personality and Social Psychology*, 13, 25-59.

- Marler, J. H., Barringer, M. W., & Milkovich, G.T. (2002). Boundaryless and traditional contingent employees: Worlds apart. *Journal of Organizational Behavior*, 23, 425-453.
- McKee-Ryan, F. M., Kinicki, A. J., Song, Z., & Wanberg, C. R. (2005). Psychological and physical well-being during unemployment: A meta-analytic study. *Journal of Applied Psychology*, 90(1), 53-76. doi: 10.1037/0021-9010.90.1.53
- Myers, D. G. (1992). *The pursuit of happiness*. New York: William Morrow.
- Nauta, A., Van Vianen, A., Van der Heijden, B., Van Dam, K., & Willemsen, M. (2009), 'Understanding the Factors that Promote Employability Orientation: The Impact of Employability Culture, Career Satisfaction, and Role Breadth Self-Efficacy,' *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 82, 233-251.
- Parducci, A. (1995). *Happiness, pleasure, and judgment: The contextual theory and its applications*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Park, N. (2004). The role of subjective well-being in positive youth development. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591, 25-39. doi:10.1177/0002716203260078
- Pfeffer, J. (1998). *The human equation: Building profits by putting people first*. Boston, MA: Harvard Business School.
- Praskova, A., Creed, P. A., & Hood, M. (2015). Self-Regulatory Processes Mediating Between Career Calling and Perceived Employability and Life Satisfaction in Emerging Adults. *Journal of Career Development*, 42(2), 86-101. doi:10.1177/0894845314541517
- Rothwell, A., Herbert, I., & Rothwell, F. (2008). Self-perceived employability: Construction and initial validation of a scale for university students. *Journal of Vocational Behavior*, 73, 1-12. doi:10.1016/j.jvb.2007.12.001
- Rothwell, A., Jewell, S., & Hardie, M. (2009). Self-perceived employability: Investigating the responses of post-graduate students. *Journal of Vocational Behaviour*, 75, 152-161. doi: 10.1016/j.jvb.2009.05.002
- Shin, D. C., & Johnson, D. M. (1978). Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life. *Social Indicators Research*, 5, 475-492.
- Stengard, J., Bernhard-Oettel, C., Berntson, E., Leineweber, C., Aronsson, G. (2016). Stuck In a Job: Being "Locked-In" Or At Risk Of Becoming Locked In At The Workplace and Well-Being Over Time. *Work & Stress*, 30(2): 152-172.
- Sullivan, S. E., & Baruch, Y. (2009). Advances in career theory and research: A critical review and agenda for future exploration. *Journal of Management*, 35(6), 1542-1571. doi: 10.1177/0149206309350082
- Telef, B. B. (2013). The Adaptation of Psychological Well-Being Into Turkish: A Validity and Reliability Study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374- 384.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2020). 2020 Yılı Ağustos Ayı İşgücü İstatistikleri. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Agustos-2020-33792> adresinden 10.11.2020 tarihinde alınmıştır.
- Van der Heijde, C. M., & Van der Heijden, B. I. J. M. (2006). A competence-based and multidimensional operationalization and measurement of employability. *Human Resource Management*, 45, 449-476. doi: 10.1002/hrm.20119
- Vanhercke, D., De Cuyper, N., Peeters, E., & De Witte, H. (2014). Defining perceived employability: A psychological approach. *Personnel Review*, 43, 592-605. doi:10.1016/j.ics.2005.02.061
- Vanhercke, D., Kirves, K., De Cuyper, N., Verbruggen, M., Forrier, A., & De Witte, H. (2015). Perceived Employability And Psychological Functioning Framed By Gain And Loss Cycles. *Career Development International* 20 (2): 179-198.
- Vansteenkiste, M., Lens, W., De Witte, H., & Feather, N. T. (2005). Understanding unemployed people's job search behavior, unemployment experience and wellbeing: A comparison of expectancy-value theory and self-determination theory. *British Journal of Social Psychology*, 44, 269-287.

- Veenhoven, R. (1988). *The utility of happiness. Social Indicators Research, 20*, 333-354.
- Yükseköğretim Kurumu, (2020). 2019-2020 Yükseköğretim İstatistikleri. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 10.11.2020 tarihinde alınmıştır.
- Wanberg, C. R. (2012). The individual experience of unemployment. *Annual Review of Psychology, 63*, 369-396. doi: 10.1146/annurev-psych-120710-100500
- Warr, P. (1990). The measurement of well-being and other aspects of mental health. *Journal of Occupational Psychology, 63*, 193-210.
- Westphal, L. E. (2002). Technology strategies for economic development in a fast changing global economy. *Economics of Innovation and New Technology, 11*(4-5), 275-320. doi: 10.1080/10438590200000002
- Xanthopoulou, D., Bakker, A. B., Demerouti, E., & Schaufeli, W.B. (2007). The role of personal resources in the job demands-resources model. *International Journal of Stress Management, 14* (2), 121-141.